

מסורת הש"ס

א) ת"כ וירקא גרבה פרש"י ה"ז, ב) וירש ברבות פ"ז ה"א, סוכה פ"א ה"א, א) נכסיה טי: וכן גרים פ"ז דמקואות א' הגרוב כ"ה"ש, וכן כפי' הרמב"ם והר"ם מצטטת' והמיוס' גרסו כולם וכן פרש"י ב"קס' טי: הגרוב שרלי' להוריקון מכלי אל כלי כו', ונע"ק כפרש"י דהסא ד"ה מדוק, ד) יבמות פג: מקואות פ"ז מ"ז, וירש' תרומות פ"ה ה"ב, ט) ג"ר' גר, ב) ג"ר' גר, צו פ"ז ה"ג, וצ' לקמן צו: ו) ת"כ שמיני, פרש"י ח ה"א, ו) תולין ק"ו, ט) מ"א, ו) וצ"ע ח"י סוכה פ"ה ד"ה ט"ז, י) ג"מ"ש שלפנינו לא מנא' עיניו, ז) נע' ג"ר'ש רש' פ"י' דנגיס' ד"ה מים חיים כו' ושנא' ק"ח ממא' כו' ע"ש שם ה"פ' ש' שמעון כוה"ל מים חיים ולא מלוחים ולא פוטרם ולא הממסים כו' לא מנא' עניין ג"מ"ש שלפנינו, אבל הנצי"ב דיל פ"ח דמצא' בתכ"ס פ' שמיני ה"א א"ה לענין הכשר וארילין לקבל טומאה:

תורה אור השלם

- וְרָחַצוּ אֶתְּכֶם אֶתְּכֶם וּבָגְדֵי מַמְנוּ אֵת יְדֵיכֶם וְאֵת רַגְלֵיכֶם:
- בבאם אַל אֶהֱל מוֹעֵד וּבִקְרִבְתֶּם אֶל הַמִּזְבֵּחַ יִרְחָצוּ כְּאִשָּׁר צִוָּה יְהוָה אֵת מֹשֶׁה: שְׁמוֹת ל, יט
- וְעִשִּׂיתָ כִּי־יִכּוֹר נִחֲשָׁת וּבָגְדֵי נִחֲשָׁת לְרָחֳצָהּ וְהָתָה אֹתוֹ בֵּין אֶתֶל מוֹעֵד וְכֵן הַמִּזְבֵּחַ וְהָתָה שְׁמֹת ל, יח
- וְהִקְרַבְתָּ וְהִקְרַבְתָּ יָרֵחְךָ בֵּינָם וְהִקְרַבְתָּ בֵּתְכֶן אֵת הַבַּיִת וְהִקְטִיר הַמִּזְבֵּחַה עֹלָה הוּא אֲשֶׁר יֵרֵחַ יִנְחַל יִקְרָהוּ:

ויקרא א, יג

שינויי נוסחאות

א) בר אבהו (י"ש"ס) ב) צ"ל מחורב (ח"י ה"ב"ר ברוש"י) וז"ה כנחמ"י וכנש"י כ"י ונמוס': ג) ממנו כתב' (שנכ"י) וכה' (ח"י) ד) כנש"י ברוש"י: וכן כנשכ"י, וכן הויה ועינ"ן סג כנש"י ומוס', ונמוס': כנש"י: ה) כנש"י נוסף אי הכי: ו) דלא בעינן מים חיים והרמב"ם (כ"ה"ס) וצ' רש"י, וכן כנשכ"י ג' צ"ל לאו דבעינן מים חיים: ז) צ"ל דבי' (וה"ר"ב), וכלי' כנש"י: ח) ג"א דבעינן ג' (ג'רין) וי"ש"ס: ט) ג"א דומציה ואורו ל"ה אנו צריך להחזיק בדיעות אבל כבירו עצמו בעינן שיטור כו' (ג'רין) וכנש"י ב"ש"ס: י) לקרא דהא ממנו כתב' דמשמע ע"ה ממש מן הכור' (נ"פ ש"ס ו"ב"ש"ס): יא) למוצי דרש"י בהר"א דמיה דלא פריש' לא (כ"ה"ס): יב) הקשיתו נמק' (ש"ס): יג) נדוק רך שראוי לכל' (ש"ס), וע' אות ד' ומתק"ש אות ג': יד) שלא נפסלו משיחתיה בהמה ואלא עידיה בה' מלאכה כשרים לעידיה, דהכי בת' ההם ומיחי לה כפי' כל חנשה מים שנפסלו משיחת בהמה כו' (ש"ס): טו) צ"ל נדוק, וכן כנש"י: טז) הגר' (שנכ"י): יז) היתה רביעית מים כי' וכל' לחותן כו' ונטל כנגדה כו' צ"ל (שנכ"י): יח) לתוכו או למלאות כ"ל: יט) נגזרה בהמה (ש"ס): כ) דבר זה קטנוהו אחר ד"ה קודם (הרר"ם ש"י"ק): כא) דמחכשירא (ש"ס): כב) ורש"י פ"י בחובש צ"ל (ש"ס): כג) וקצת היה נ"י לפרש כ"ל: ודאפילו מקוה נמקח, וצ"ל דהא מקוה ניטור (רמ"ס): צ"ל טבילה (ש"ס): לא) אולי צ"ל ליהא:

שיטה מקובצת

בקודת פסוק: לטון הרים, פרש"י עניק כביר כון מזלי

ומדבלין קל גל וטון קטן שנקלם מים לקדשו, ולא טהיר' דפשיט' דהוי כמו כיו נופי', ומא' פירך ממנו אמר רחמנא, לכן נראה שנטל אטו כטון קטן וטון אטו כיו הכיור ונטל מימיו ומקדש צו, וכה"ג כשרים לקדש כיון דמכלי גדול קא' אטו וכה"ג י' (כנכחו בתורה' קודת):

אלא למעו' יבחרש' אדושי', פ"י קושית היא, ומיראל דקושי' זו מטרנא' לקמיה אמר דבר פסא' למעט' נטון סאה וכו' וק"ל: כל שרחיילת

בריותיו מן הים' שבבבלין כו', וא"ת הלא גלג וכבר משלימן למקוה אבל בעיניהו לא, וצ"ל דשגל וברר ק"ח מחילתו מן הים' הילכך לא מהני

כסו בעיניהו, וכבר היט' גריבל' ולא גריבל' (ח"י): תו"ח"י ק"ו בבב' ב' ורבי' ש"י פ"י בחובש' בעין יורה כפיה' על פיה, ג'רין, ולא נראה

צין שאין צהן רביעים, הלוג מים ואע"ג דליכא ח' שיעורא ^(א) גצי נטילת ידיס לגבי קידוש לא צעינן שיעור: בקודה ^(ב) צמוכו. קודח פופנו של כיור ותוחב צמכוו כלי קטן ומקמחו לחוך ויונק מימי הכיור מווציא ט' אבל צאפיה נפשיה צעינן שיעור ארצעה כהניס:

והא ממנו כתיב. אמתני' פריך דלמחר כל כלי שרת ראויין הס לקדש ז: **ירחאו**. ובקרבנם אל המוצנח ירחאו קרא יתיראל הוא האי ירחאו דהא כתיב לעיל מיניה ורחאו ממנו וסמך ליה צמוכס אל אהל מועד ובקרבנם אל המוצנח לא לכמוז ירחאו דהא אורחאו הסמוך קאי: **שנמשה עמו**. ונתקדש צמשיחתו כמותו אינו מקדש ידים ורגלים: **לנחושם הקשמים**. לא צהיקשא יליף לה אלא כלומר דימייתיו לכיוון להיות של נחשת הכן כמו הכיור דימייתיו לכיור): **ולא ידבר אחר**. לא יקשמי שניהם צפסוק אחד ללמוד שאר דברים וזומר סכנו מקדש כמותו דמדאיצטרך למיכתב נחשת גצי כנו וימנא' אחריתי שמע מינה לאו לאקשיניהו צעי דאי איתקוש נחשת נמי ינמי צהיקשא אלא שמע מינה למא' א' דמיהא פריס צהידא ולמאי דלא פריש לא דמיה: **לנחשם**. לענין נחשת הקשמים ז: **הקשמים**. דימייתיו: **כל המשלים למקוה**. צמסכת מקואות (פ"ו מ"א) נתן יס מעלין ולא פוסלין. מעלין משלימין לארבעים סאה. והתס מפרש לה: **משלים למי כיור**. לשיעור ד' כהניס: **לרביעים**. של נטילת ידיס אינו משלים: **למעוטי מאי**. אהא דאין משלים לרביעים: **אילימא למעוטי טיט הנדוק**. שהוא מן המעלין אה המקוה דקדמתי התס: **נדוק ז**. דק שראי להריקו מכלי אל כלי: **אי דפרס שוחה ושוסה ממנו**. שאינו עב ליפסל משמיית צהמה: **אפי' לרביעים נמי**. דכל זמן שנפסלו י' משמיית צהמה צין ככלי צין צקרקע פסולין הא לא נפסלו כשרין: **אפי' למקוה נמי לא**. דלא נדוק ט' הוה: **יבחושי' אדומין**. כמין יתושין כלל כנפים כדרך שגדל צשולי חציות של יין שלנו מצחו. יבחושים דקין אף הן נצרכים מן המים: **אפי' צעיניהו נמי**. אס כל המקוה נעשה מהן כשר וריש לקיש נקט ליסנא דהשלמה: **צעינו של דג**. דג גדול צנימוק שסן עינו

בתורו: **למעוטי נקן סאה ונטל סאה**. למעוטי הך מייס דמתן צהן לגצי מקוה נס' מ"צ פעמים מעלין ופעמים אין מעלין מי פירות וכל משקה שאינו מים ותמד משהחמין וקתני התס פעמים מעלין פעמים אין מעלין כיצד מקוה שיש צו ג"ט סאין ונפלה סאה מהן לתור' לא העלתהו פירוש לא השלימתהו ואף לא פסלתו פעמים דמעלין כיצד היו צמכוו ארבעים סאה מכוונות נתן סאה מאלו המינים ונטל סאה אחר נתניהה כשר דצטלו להך ט' קמאי צמקוה השלס הילכך כי חור ונטל לא מיפסילי מנא' שהמקוה הוה נגלס על ידיה כנשנטל סאה. ודחוכיהה צנטילת ידיס לא משלמי שא' היתה ז' צו רביעית מים ונתן ממינים הללו לתוכו רוצע רביעית ונטל כנגדס פסוקה דלא חשיבא שיעור וזטרא דרביעית לצטולניהו: **עד רוצו**. אס עירצ צו ממינין הללו עד רוצו של מקוה ולא רוצו כלכל ע"י נתינת ונטילת סאה כשר: **אס קדח רביעים**. דרופן המקוה והמים נמשכין שס ואף על פי שנחמעטו המים ואין מעורצין מי המקוה צאומה קדיחה: **מעטבילין זו מחטין כו'**. צינוריות מזולגות קטנות של טווי וזה: **מי מקוה**. אף על פי שאין חין: **כשרים**. להשאצי הכיור צמכו ז' למלאות מה' ולתת לתוכו: **למימירא דלא**. צעי מים חיים: **וספגלו**. צמ"כ והקרב והכרעים ירחן צמים ולא צמוזג מים ויין מזוגים יחד שני חלקין מים ואחד יין: **שאר מים**. ואפילו מכונסין: **מאי קל וחומר למי כיור לאו** [**למימירא דמים חיים ניגהו ז'**]. וה"ק ק"ו] למיס חיים הרהאין לכיור כשכשירין לרחיית קרבי קדשים: **לא דקדשי**. ומי כיור ממש קא יליף צק"ו שרואין צמימיו קרבים וק"ו שלהן דקדשי הוה: **והא סנא דבי שמואל**. לא ידענא אהיכא קאי ומיהו שמעינן מינה דהיכא דכתיב מים סתמא אין מי כיור כשרין לו:

לרצות שאר מים' י יכול שאני מרצה אף מי תומין תלמוד לומר

כל הובחים שקבלו דמן פרק שני זבחים כב.

בין שאין בהן רביעית. למאי דקס"ד צלא קודח יש תימה דגרע מנטילת ידיס יש לומר דנטילת ידיס נמי כשיס צו רביעית נוטלין אפילו לשנים ינדיס פ"א מ"א] והכא צדהו ציה רביעית מעיקרא: **והא צמכנו אמר רחמנא**. פ"י צקונטרס דאמתני' (פריך) דלמחר כל כלי שרת ראויין לקדש פריך וקשה תיקשה ליה מנתימין דיומאל' (דף ג"ג): דקתני דכהן גדול מקדש צקיתון של וזה ונראה דקאי אהא דשני צקודח ממוכו [ופריך] והא ממנו אמר רחמנא דאין לקדש אפי' קודח אלא אס כן יהא כמורו שיהא צו כשיעור: **קודח צתובו**. פ"י שנטל ממימיו ככלי קטן וכשירה לקדש כיון דצאין מכלי גדול וכה"ג לקמן אס קדח צו רביעית מטבילין צו מחטים וגנוריות דמהכשירות כא] דמקוה אטו צקונטרס לא פירש כן: **ק"ו מבכו**. משמע שיש לו מוך ושפוי

כמין חיבה פרוצה למעלה והכיור יושב עליו ורצ"י ב] פ"י כעין יורה כפוייה על פיה ונפחתו שוליה: **לרביעית אינו משארים**. פ"י צקונטרס לרביעית

לנטילת ידיס וקל'ט ב] תימה והיה נראה לפרס לרביעית היינו להטביל מחטין וגנוריות דכתיב מיירי צסוק שמעמא ומיהו נראה כפירוש הקונט' דצימיי ר"ל ככר צטלו רביעית דמקוה דממוכת צמיר צפרק שלשה מינים (דף ג"ג): **למעוטי מיט** הנדוק. אע"ג דמשלים למי מקוה אין מטבילין צו דלמחר צפרק קמא סוכה (דף יט). גצי אור מנטטרף וכן ישינים מחטתיו ופריך מי אירכא מידי דאיהו לא חזי ומנטטרף וקאמר טיט הנדוק יוכיח ולא כמו שפירש שס צקונטרס דאע"ג דמשלים דמתן צמסכת מקואות פ"ו"ט א' אלו מעלין ולא פוסלין מי ז' השגל והצדד וטיט הנדוק מכל מקוס אס עשה מקוה שלס מטיט הדמק' לא עלתה לו טבילה דלפירושו אין זה יוכיח דטיט הנדוק צשעה שהוא משלים חזי לטבילה ולא דמי [לאורין] דאין ישינים מחטיו אפי' צשעה שהוא משלים לפיכך נראה דטיט הנדוק נמין אפי' צשעה שמנטטרף אין מטבילין צו והכי מנן צמסכת מקואות פ"צ (מ"י) מקוה שיש צו מ"י סאה ב] וטיט רצ"י אליעזר

אומר מטבילין צמים ואין מטבילין צמים רבי יהושע אומר צמיר כו] וצמים צאחה טיט אמרו צנויט שהמים צפין על גציו ואס היו המים מלד אחד מודה רבי יהושע שמתבילין צמים ואין מטבילין צטיט צאחה טיט אמרו צטיט שהקנה יורד מאיליו צמכו כו] דכרי רבי מאיר רבי יהודה אומר מקוס שאין קנה המדה עומד אצא אליעזר [צן דילאין] אומר מקוס שהמשקולת יורדת רבי אליעזר אומר היורד צפי חצית רבי שמעון אומר היורד ב] שטופורת הנוד רבי אליעזר צרבי דקוד אומר הגאמזד מלד א' מנטטרף לכ"ע ואין מטבילין צו]: **ויקח ודכשהטיט מלד א' מנטטרף לכ"ע** ואין מטבילין צו]: **אפילו לרביעית**. כאן פ"י צקונטרס דאמרנין פרק כל השצר (חולין דף קו). מים שנפסלו משמיית צהמה צין ככליס צין צקרקע פסולין הא לא נפסלו כשרים ואינו כן דהתס מניח צהדיא צקרקע כשרים ופליגי התס צאפסקא צצנא צירחא אצל צמקומן כשירין לכויל עלמא ואפי' ב] מקוה והא דקאמר הכא אי אין פריה שוחה ושוחה מנאו אפילו למקוה נמי אינו משלים לא קיאי מידי דהתס צמים אלוים מיירי צלא טיט אלא שס סרוחים ונפסלו משמיית צהמה והכא מיירי צמים עציס שנפסלו על ידי טיט המעורצ צהן יש תימה מנא ליה האי שיעורא דכל הני תנאי דמסכת מקואות (פ"צ) לא מיירו צשמיית פרה ט:

ג'רין סאה כשר. צמי פירות מיירי כדפי' פרק הערל (יבמות דף פצ): אצל מים שאוצין אפי' כל היום כולו [כשר דראשון ראשון] בטל יש תימה דגצי קרב וכרעים דרשינן צמים ולא צמוזג והכא גצי כיור ז' כתיב צמים ומכשירין צמוזג: **והא תנא רבי שמואל**. פ"י צקונטרס לא ידענא אהיכא קאי ומיהו צתור' כהניס מנא ט' א' והקרב והכרעים ירחן צמים ולא צין ולא צמוזג צמים מים שאין להס שס לזוי ילאו מי תומיס שיש להס שס לזוי ט:

שיטת הקונטרס. ולא טהיר', מלד דרוחק למחוק כל הספירס דגרסי אי הכי, ועוד מני' דפליגי זקי דרוס (צקון [צמחן] צלא היסכרה תלמוד טון לענין יריו טעומהס שר' צצבור, כל זה מפתח, ועוד דמה הוא הספרא לומר דמחוך שמרנא צצבור מרל' נמי ציחית כלי טעם וספגל, ודאכרה י"ל מדגלי קר' צצבור ש"מ דלחית [ארטן] מרל' כלל ק"י דיעבר. לך נראה לר"ח לומר דכי אשמר' צצור מנמועזו ואפי' טעומהס, לא שגא טעמא מה לא שגא טעמא שרן, והא דקאמר לא שז י' לא קאי טעומהס [מפתחין] אלא היק מוחך מטרל' צצבור כיכ רציו גדול שהקרבן צצלו טעומהס כטון כספס, מרל' ציחית לענין כסן ששימס טעומהס מה, והילכך לענין טעמא מה שרן ה' מוחך דכפי' דגני כסמ

גו א מיי פ"ה מהל' ציאת מקדש הלכה יא צהשנה וסכנ' עשין קשה:

גו ב ג מיי שס הלכה י:

גו ד ג מיי שס הלכה י"ב:

ה פ"ה' מהלכות מקואות הלכה ט ועין כ"מ:

גו ו מיי פ"ה מהל' ציאת מקדש הל"צ ומיי פ"ה מהל' מקואות הל"ט סמג

עשין רמח טו"ע א"ח ס' קס סעיף ט:

ס זח מיי שס הלכה יא

טו"ע"ג יו"ד סימן ר"א סעיף ג' וטו"ע"ג א"ח סימן קס סעיף י:

סא ט מיי פ"ו שס הלכה ו:

סב י' מיי פירק ד שס הלכה

י וטו"ע"ג יו"ד ס' ר"א

סעיף ד:

סג ל מיי פ"ו מהל' מעה"ק הלכה ו:

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה אין וכו' לגבי נטיילת: (ב) ר"ח בקודת מכתובו גל"ל וכן צמנאל:

מוסף רש"י

אלא ממונ' למעוטי כלי חול. דהטו ממנו ככיר, וכו' אחרתו שאר כלס לקמן דומא' ידידי אחרתו (שער' ג:) ט"ט הדדוק. שרלוי להריקון מכלי אל כלי, כגון שהוא דך (סוכה ט"ז) נתן סאה ונטל סאה דרי זה כשר. גבי שאר משקין ומי פירות ותמד שהמקן קאי צמס' מקואות, ואשמועינן דאע"ג דחור ונטל ויחל' לומר' הא חסר ליה מקוה, שהסאה הוהא אין משלימטו שאין ארוה למקוה, אפי'ה כשר דמבי יהכו לגביה בטל ליה והו' לכו' י' ומד טגל דלאין וכן שקל מד טעם פ"ו, אצל אפי'ה לא דכי טעל סאה כרשא' חסר ליה וכו' הדך מליה דו"ל מקוה חסר דמשקין הללו אין משלימין אה המקוה (יבמות צב):

שיטה מקובצת (המשך)

דאי' לא היה יכול לקדש ממנו (ח"י) חור"ה" אפילו. ויש תיבה בנ"י' האי שיעורא כו'. ג'רין, ונראה דהתס דלא אירא אלא לענין הטבילה צמס' מפלי' צין קנה יורד וקין וקין יורד ואין חסר' מהם, אצל אה ציירי צהטבילה צטיט עלמטו ונראה דר' עמל' אירכא' לאפלגי, ולא משכמת ליה אלא צין שוחה ושוחה (י"ח דפיוטין):

מכאן שייך לעמוד הבא

יכול כן גבי פסח מיסח חסוק סאה שיה זק, וי"ל דשמה פסול דריות לא שייך אלא מצני ישראל (ח"י): בתורף שטרפה צצבור כו'. וז"ת טעמא שרן נמי ינמא מחוך, י"ל דסברי זקי דרוס דכי אשמר'א' טעמא' צצבור מנמועזו ואפילו טעומהס דוקא טעומהס מה אצל שרן לא אשמר' כלל ק"פ צצבור, וטעמיהו [קס"ד] השגא דכיון דגלי טעומהס צעליס דכי אשמר'א' צצבור טעומהס דהי דוקא אשמר'א' כו', ולישקין פסווס מן מחבורס, אן אכתי לא אסין דאשקין דהוי היקס נגזור דמחסיק מפתחים [מפתחסיס], ואי' זקי דרוס פלוגי בתרמי, מלד סאה דסברי דלא אשמר'א' טעמא' צצבור כי אס טעומהס נמ, ועוד מלד דלמרי מחוך שואר' כו', וז"ת כיון דלמרי מחוך ממי יספס מה צצור מפתח כיון דיחיד נמי אשמר'א' (דאכרה מפתכר טפי כיון דגלי קר' צצבור ריש חילוק צין צצור לוחיד), וכן לומר דנפקא מינה דצצבור הול'ה אף למתולה אצל דחיד' אט מרל' כו' כי דיעבר. ולא גרסינן אי סר, דכלאו הכי הוי מלי למיפך צלא מחוך לוקי דסברי דאשקין טעומהס שרן לא אשמר' צצבור אף כהניס (דהוי מלי למיפך) טעומהס שרן [ירצין] כהניס לכל הפסות, אלא הי' טעמא שרן לרלי צצבור מק", דהי דמנועזו לא ציירי טעומהס שרן כמוס דהי דומא' דשריחא דצבור, כיון דלתיא מעוט ינ"ק מק", [ומשני] דדאי אירכא מיעוטא דהי היקס נגזור דמנועזו דרשינן אפילו טעומהס מיירי צין טעומהס צעליס כיון טעומהס כהניס והילכך היקשא הוה אקשיניהו ולומר דמה מתפסרים טמא מה אין [כ"ז דכתיבי [מגיד] ג. א' איש כי יהיה טמא לנפש, אף כן הוה